

ผลความแตกต่างระหว่างการให้รางวัล และการไม่ให้รางวัลต่อ
ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในชั้นประถมศึกษา
ที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคม
แตกต่างกัน

นางสาว สุหัตตรา พรกิจประสาน

005909

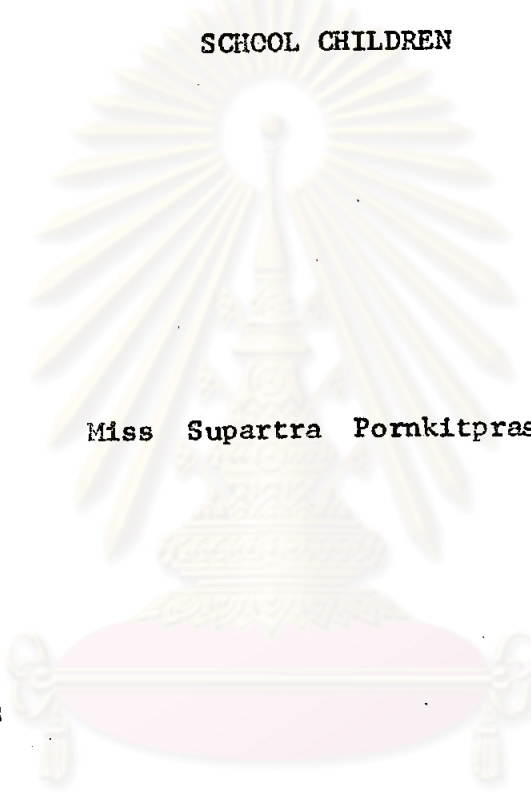
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๓

DIFFERENTIAL EFFECTS OF REINFORCEMENT VERSUS NON-REINFORCEMENT
UPON THE CREATIVE THINKING OF DIFFERENT
SOCIOECONOMIC STATUS OF ELEMENTARY
SCHOOL CHILDREN

Miss Supartra Pornkitprasan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Psychology
Graduate School
Chulalongkorn University

1980

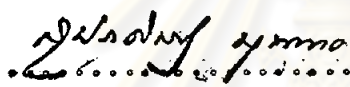
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลความแตกต่างระหว่างการให้รางวัลและการไม่ให้รางวัลต่อความคิดสร้างสรรค์ของ เด็กในชั้นประถมศึกษาที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน

โดย นางสาว สุพิศรา พรกิจประสาน

ภาควิชา จิตวิทยา

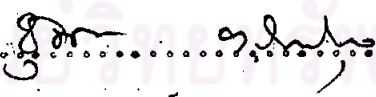
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

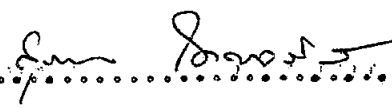

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประสิทธิ์ สุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โยธิน ทินสนนุฑธ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ฌ อยุธยา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภาพรณ โคตรจรัส)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลความแตกต่างระหว่างการให้รางวัลและการไม่ให้รางวัลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในชั้นประถมศึกษา ที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมแตกต่างกัน

ชื่อนิติกร นางสาว สุพิศรา พรกิจประสาน

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล

ภาควิชา จิตวิทยา

ปีการศึกษา ๒๕๒๓

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา (๑) ผลของการให้รางวัลทันที และการให้รางวัลช้าต่อความคิดแล้วคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ของ เด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๕ และ ๖ ที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมสูงและต่ำ (๒) ปฏิสัมพันธ์ที่อาจเป็นไปได้ระหว่างเงื่อนไขการให้รางวัลและระดับชั้น เรียน และระหว่างเงื่อนไขการให้รางวัลและสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคม

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กเรียนจำนวน ๑๘๐ คน จากโรงเรียนอนุบาลสามเสน โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์ และโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา ๒๕๒๒ แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง ๓ กลุ่มคือ กลุ่มให้รางวัลทันที กลุ่มให้รางวัลช้า และกลุ่มไม่ให้รางวัล แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนชายและหญิง ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๕ และ ๖ ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงและต่ำจำนวนเท่า ๆ กัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ แบบสอบถามสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคม และแบบสอบถามการเลือกรางวัล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีนิวแมน-คูลล์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ความคิดแคล้วคล่องของ เด็กใน เจื่อนไซให้รางวัลทันทีสูงกว่า เด็กใน เจื่อนไซไม่ให้รางวัล และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

✓ ๒. ความคิดยึดหยุ่น และความคิดริเริ่มของ เด็กใน เจื่อนไซให้รางวัลทันทีไม่แตกต่างจาก เด็กในเจื่อนไซไม่ให้รางวัล

๓. ความคิดแคล้วคล่องของ เด็กใน เจื่อนไซให้รางวัลทันทีสูงกว่า เด็กใน เจื่อนไซให้รางวัลช้าและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

✓ ๔. ความคิดยึดหยุ่น และความคิดริเริ่มของ เด็กใน เจื่อนไซให้รางวัลทันทีไม่แตกต่างจาก เด็กในเจื่อนไซให้รางวัลช้า

๕. ความคิดแคล้วคล่อง ความคิดยึดหยุ่น และความคิดริเริ่มของ เด็กในเจื่อนไซให้รางวัลช้าไม่แตกต่างจากเด็กในเจื่อนไซไม่ให้รางวัล

๖. ความคิดแคล้วคล่อง ความคิดยึดหยุ่น และความคิดริเริ่มของ เด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ สูงกว่าเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๗. ความคิดแคล้วคล่อง ความคิดยึดหยุ่น และความคิดริเริ่มของ เด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สูงกว่าเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๘. ความคิดแคล้วคล่อง ความคิดยึดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ไม่แตกต่างกัน

๙. เด็กที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมสูงมีความคิดแคล้วคล่อง ความคิดยึดหยุ่น และความคิดริเริ่มสูงกว่าเด็กที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมต่ำ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๑๐. ไม่มีปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการให้รางวัล และระดับชั้น เรียนและระหว่างการให้รางวัล และสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมต่อความคิดแคล้วคล่อง ความคิดยึดหยุ่น และความคิดริเริ่ม

Thesis Title Differential Effects of Reinforcement versus
Non-Reinforcement upon the Creative Thinking of
Different Socioeconomic Status of Elementary School
Children

Name Miss Supattra Pornkitprasan

Thesis Advisor Assistant Professor Chumphon Yongkittikul, Ph.D.

Department Psychology

Academic Year 1980

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate (a) the Effects of Immediate-Reinforcement and Delayed-Reinforcement on Fluency, Flexibility and Originality of Prathom Suksa 4, 5 and 6 School Children with High and Low Socioeconomic Status, and (b) the possible Interactions between Reward Conditions and Grade Levels and between Reward Conditions and Socioeconomic Status.

The subjects were 180 school children in Bangkok from Samsaen Kindergarden School, Piboon Upatham School and Watmaichonglom School in the academic year 1979. The Prathom Suksa 4, 5 and 6 school children with high and low socioeconomic status were equally divided into three experimental group namely, immediate-reward condition, delayed-reward condition, and no-reward condition. Each group consisted of 30 boys and 30 girls. The research instruments were creative thinking tests, socioeconomic status questionnaire and reward-choiced questionnaire.

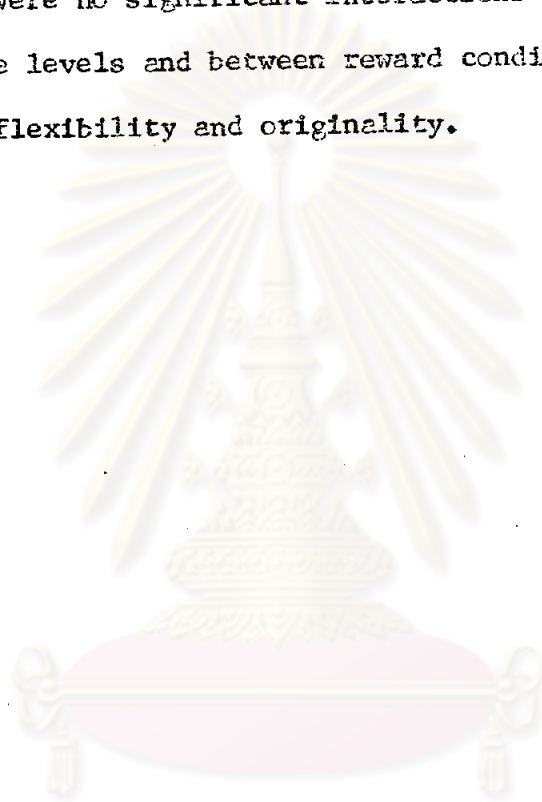
The procedures of data analysis were one-way analysis of variance and three-way analysis of variance. The Newman-Keuls method was applied for comparing the difference between pairs of groups means.

The results were as follow :

1. The fluency score of the children under immediate-reward condition was higher than that under no-reward condition at .05 significance level.
2. The differences between the flexibility and originality scores of the children under immediate-reward and under no-reward condition were not significant at .01 level.
3. The fluency score of the children under immediate-reward condition was higher than that under delayed-reward condition at .01 significance level.
4. The differences between flexibility and originality scores of the children under immediate-reward and under delayed-reward condition were not significant at .01 level.
5. The differences between fluency, flexibility and originality scores of the children under delayed-reward condition and under no-reward condition were not significant at .01 level.
6. The fluency, flexibility and originality scores of Prathom Suksa 4 and 5 school children were significantly different at .01 level.
7. The fluency, flexibility and originality scores of Prathom Suksa 4 and 6 school children were significantly different at .01 level.
8. The fluency, flexibility and originality scores of Prathom Suksa 5 and 6 school children were not significantly different at .05 level.

9. The fluency, flexibility and originality scores of the children with high socioeconomic status were higher than those with low socioeconomic status at .01 significance level.

10. There were no significant interactions between reward conditions and grade levels and between reward conditions and socioeconomic status on fluency, flexibility and originality.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล อาจารย์ผู้ควบคุม
การวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำชี้แจงและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จ
ล่วงลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ โรงเรียนอนุบาลสามเสน
ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์ อาจารย์ใหญ่และผู้ช่วย
อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการโรงเรียนวัดใหม่ช่องลม ; ที่ได้ให้ความสะดวกในการใช้สถานที่และกลุ่ม
ตัวอย่าง อาจารย์ณิชาภัฏ บุ๋นงามมงคล ที่ช่วยค้นคว้าเอกสารอ้างอิง และขอขอบคุณคุณสุณีย์
เหมะประสิทธิ์ ที่ช่วยอธิบายและให้ความกระจ่างในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย และขอกราบขอบพระคุณบิดาของข้าพเจ้าที่ให้ทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

สุพิศรา พรกิจประสาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
รายการตารางประกอบ	๙
รายการภาพประกอบ	๑๐

บทที่

๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒๖
สมมติฐานของการวิจัย	๒๗
ขอบเขตของการวิจัย	๒๘
ข้อดกหลงเบื้องต้น	๒๘
คำจำกัดความ	๒๙
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๓๐

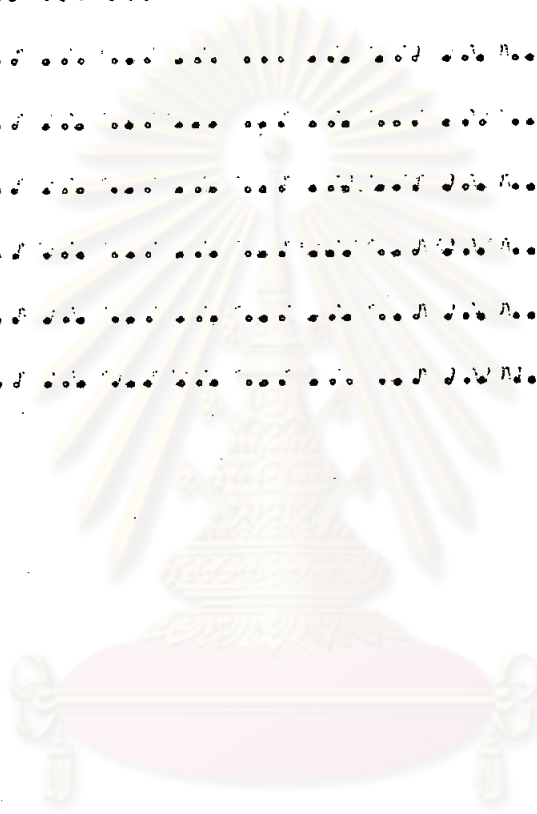
๒ วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	๓๑
เครื่องมือ	๓๑
การดำเนินการวิจัย	๔๓
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๗
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๙
การอภิปรายผลการวิจัย	๗๑

บทที่

หน้า

๕	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	๗๘
	บรรณานุกรม	๘๕
	ภาคผนวก ก.	๙๐
	ภาคผนวก ข.	๙๖
	ภาคผนวก ค.	๑๐๗
	ภาคผนวก ง.	๑๑๓
	ภาคผนวก จ.	๑๑๘
	ภาคผนวก ฉ.	๑๒๓
	ประวัติผู้เขียน	๑๒๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑.	ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ๓๔
๒.	จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มการทดลอง จำแนกตามระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ระดับชั้นเรียน และเพศ ๔๔
๓.	คะแนนสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของนักเรียนในแต่ละกลุ่มการทดลอง จำแนกตามระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ระดับชั้นเรียน และเพศ ... ๔๕
๔.	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความคิด แคล่วคล่อง ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มจากการทดสอบครั้งที่ ๑ (Pretest) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการจัดกลุ่มการทดลอง ๔๕
๕.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way analysis of variance) ของคะแนนความคิดแคล่วคล่อง จากการทดสอบครั้งที่ ๑ (Pretest) ๕๐
๖.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way analysis of variance) ของคะแนนความคิดยืดหยุ่น จากการทดสอบครั้งที่ ๑ (Pretest) ๕๐
๗.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way analysis of variance) ของคะแนนความคิดริเริ่ม จากการทดสอบครั้งที่ ๑ (Pretest) ๕๑
๘.	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิด แคล่วคล่องของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๕ และ ๖ ที่มีสถานภาพ ทางเศรษฐกิจสังคมสูงและต่ำ ในเงื่อนไขการให้รางวัลทันที การให้ รางวัลช้า และการไม่ให้รางวัล ๕๒

๔. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดยึดหยุ่น
 ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๕ และ ๖ ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ
 สังคมสูงและต่ำ ในเงื่อนไขการให้รางวัลทันที การให้รางวัลช้า และการ
 ไม่ให้รางวัล ๕๓

๑๐. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความคิดริเริ่ม
 ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๕ และ ๖ ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ
 สังคมสูงและต่ำ ในเงื่อนไขการให้รางวัลทันที การให้รางวัลช้า และการ
 ไม่ให้รางวัล ๕๔

๑๑. การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three - way analysis of
 variance) ของคะแนนความคิดแคล่วคล่อง ของ เด็กในชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ ๔ ๕ และ ๖ ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงและต่ำ ในเงื่อนไข
 การให้รางวัลทันที การให้รางวัลช้า และการไม่ให้รางวัล ๕๕

๑๒. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของความคิดแคล่วคล่องของ
 เด็กในเงื่อนไขการให้รางวัลทันที การให้รางวัลช้า และการไม่ให้รางวัล
 โดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman - Keules) ๕๗

๑๓. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของความคิดแคล่วคล่อง
 ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๕ และ ๖ โดยวิธีนิวแมน - คูลส์
 (Newman - Keuls) ๕๘

๑๔. การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three - way analysis of
 variance) ของคะแนนความคิดยึดหยุ่น ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่
 ๔ ๕ และ ๖ ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูงและต่ำ ในเงื่อนไขการ
 ให้รางวัลทันที การให้รางวัลช้า และการไม่ให้รางวัล ๖๐

- ๑๕ การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของความคิดียุ่ของ เด็ก
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๕ และ ๖ โดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman -
 Keuls) ๖๒
๑๖. การวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three - way analysis of
 variance) ของคะแนนความคิดริเริ่ม ของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่
 ๔ ๕ และ ๖ ที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสังคมสูงและต่ำ ในเงื่อนไขการให้
 ให่รางวัลทันที การให้รางวัลช้า และการไม่ให้รางวัล ๖๒
๑๗. การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของความคิดริเริ่มของเด็ก
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ๕ และ ๖ โดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman -
 Keuls) ๖๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการภาพประกอบ

รูปที่		หน้า
๑.	แสดงโครงสร้างทางสมองตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด	๕
๒.	แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้รางวัลและฐานะทาง เศรษฐกิจของความคิด แคล์วคล่อง	๑๘
๓.	แสดงการ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยจากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของ กลุ่มตัวอย่างที่ขายสินค้าได้ในระดับสูงและระดับต่ำ	๓๖
๔.	แสดงการ เปรียบ เทียบคะแนน เฉลี่ยจากแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม ตัวอย่างจากร้านที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงและร้านที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ	๓๗
๕.	แสดงการ เปรียบ เทียบจำนวน เฉลี่ยของความคิดของ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความ คิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ กัน	๓๘

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย